

Liubov Popova
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Finance and Credit
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

Попова Л.В.
*к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-94>

CURRENT DEVELOPMENT OF THE INSURANCE MARKET IN UKRAINE

СЬОГОДЕННЯ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Страховий ринок завжди відігравав роль акумулятора грошових ресурсів, який за допомогою різних фінансових механізмів перерозподіляв їх у реальний сектор економіки. Завдяки страховому ринку послаблюється фінансових тягар тих фізичних та юридичних осіб, які постраждали внаслідок впливу дії нещасних випадків. Це не лише дозволяє забезпечити безперервні процеси у виробництві, а й свого роду відбувається виконання соціальної функції держави. Але за умови слабого проникнення страхування у сфери виробництва чи життєдіяльності людей ні захисна ні фінансова функції не виконуються повною мірою. До прикладу слід зазначити, що в Україні менше 5% населення мають поліси зі страхування життя, в той час як у Гонконгу цей показник складає 82%, у Франції – 45%. Український страховий ринок обслуговує малу кількість клієнтів, відповідно і сформованих коштів недостатньо, щоб відігравати значну роль в розвитку економіки. Військова агресія не могла не вплинути на всю фінансову сферу в тому числі і страху. На жаль, події в Україні значно пригальмували інвестиційно-інноваційний розвиток не лише економіки в цілому, а й фінансового ринку та страхового зокрема. Інвестиції в InsurTech-стартапи у 2 кварталі 2022 року залишався приблизно на 50% нижчим за рекордний рівень, який спостерігався роком раніше. Вартість глобальних інвестицій у insurtech-сектор впала майже на 80% [1].

Протягом 9 місяців 2022 року страховими компаніями було зібрано страхових платежів на суму 28,4 млрд. грн., що на 25,4% менше за аналогічний період попереднього року. Платежі компаній ризикового страхування склали 25,1 млрд. грн., а страховиків життя 3,5 млрд. грн. Частка страхових платежів, отриманих від страхувальників – фізичних осіб склала 61,5%.

Страхових виплат було здійснено на суму 9,5 млрд. грн., що менше за аналогічний період минулого року на 30%. Частка виплат страхувальникам – фізичним особам у загальній сумі виплат склала 53,7%. Рівень валових страхових виплат за аналізований період склав 33,3%.

«Активи страхових компаній України за балансом склали 70,9 млрд. грн., активи, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування» зросли до 53,8 млрд. грн. Власний капітал склав 24,7 млрд. грн., у т.ч. обсяг сплачених статутних капіталів 8 млрд. грн. Сформовані страхові резерви скоротились до 39,8 млрд. грн.» [2].

Станом на 30.09.2022 року було зареєстровано 139 страхових компаній, в тому числі 13 компаній, які здійснюють страхування життя. А вже на 31.12.2022 року кількість страховиків зменшилась до 128, в тому числі 12 компаній з страхування життя.

До прикладу чиста підписана премія страхової галузі України у 2021 році склала 49,7 млрд. грн. Очікується, що ринок зафіксує негативний середньорічний темп зростання більше 10% протягом періоду з 2021 по 2026 рік. Українські страховики зазнають серйозних збитків, оскільки санкції, ухвалені проти Росії, заборонили їм надавати різні види страхового покриття для діяльності, пов'язаної з країною-агресором, а також збільшили премії у спеціальних класах страхування, таких як кіберстрахування, морське та авіаційне страхування.

Голова НБУ зазначив, що ринок працює на належному рівні. «Фінансово-стійкі компанії продовжують свою діяльність і проходять випробування війною», – зазначив голова НБУ Андрій Пишний. За його словами, такі страховики налагодили свою операційну діяльність, дистанційне врегулювання збитків, не втратили, а навіть наростили свою ліквідність (розміщені кошти у банківських установах), інвестують у військові облігації та підтримують державу» [3].

Проникнення на український ринок загального страхування залишалось низьким протягом звітного періоду. Однак очікується, ще більше зменшення через російсько-українську війну. Після російського вторгнення страхові внески зменшилися відповідно з більшості видів страхування, насамперед, на страхування майна, товари та фінансові ризики [4].

Сьогодні страховики повинні об'єднати свій досвід, ресурси та можливості для впровадження інноваційних продуктів, які можуть допомогти бізнесу реагувати та пом'якшувати навантаження на світову економіку.

Поліси та продукти – не єдині інструменти, які має страхова галузь. Центральне положення страхування в суспільстві, що охоплює майже всі продукти, активи та окремих осіб, дає йому унікальну можливість об'єднувати бізнес, уряди, регулюючі органи, інвесторів та багато інших для ухвалення скоординованого підходу до підвищення стійкості суспільства.

Виділено основні тенденції, які формуватимуть страховий ринок у 2023 році і до яких повинні бути готові самі страхові компанії:

- збільшення довіри до технологій. Сьогодні 77% клієнтів віддають перевагу подавати заяви на виплати через мобільний телефон, а 80% клієнтів готові поміняти страховика через відсутність зручного цифрового інтерфейсу;

- широке використання індивідуального підходу до кожного клієнта. Наприклад, використання телематики або мобільних додатків, що дозволить визначити тарифи на основі індивідуальних моделей водіння замість традиційних підходів;

- швидке прийняття рішень, розробка і впровадження нових страхових продуктів та сервісів. Одним із найпопулярніших сервісів онлайн-страхування в Україні є *hotline.finance*, який допомагає потенційним страхувальникам обрати необхідний продукт за декілька секунд. *Hotline.finance* – українська продуктова ІТ компанія, яка працює в напрямках *ecommerce*, *fintech*, *insurtech* та з 2017 року займається діджиталізацією страхування в Україні. Флагманський продукт компанії – одноіменний маркетплейс страхових продуктів, а також мобільний додаток з оформлення страхових послуг. Компанія є лідером на ринку України в сфері он-лайн страхування та продовжує інвестувати в його розвиток [5];

- розвиток вбудованого страхування (поліс страхування, який можна придбати разом з договором купівлі авто чи нерухомості).

Масштаби і розмах наслідків війни вказують на центральну роль, яку має зіграти глобальна страхова індустрія. Страхування є основною частиною сталого суспільства, забезпечуючи захист у разі найгіршого випадку та підготовку до ризиків, які можуть бути. Таким чином, страхових продуктів та послуг, що надаються сектором, має бути достатньо для вирішення майбутніх завдань.

Отже, після війни в Україні необхідно підвищувати стійкість до поточних ризиків, що виникають. Страхова галузь має у своєму розпорядженні величезний набір інструментів, щоб допомогти організаціям підвищити стійкість в першу чергу за рахунок швидкого урегулювання вимог, щоб утримати бізнес на плаву; зняття ризиків з балансів компаній, щоб зменшити їх схильність до кризи; або надання рекомендацій щодо зниження ризиків та управління ними, щоб переконатися, що вони готові до цілого ряду результатів.

Інновації в секторі, що ґрунтуються на інвестиціях та співпраці, матимуть важливе значення для того, щоб страхування взяло на себе цю провідну роль. Необхідно розробити нові продукти та нові способи розподілу ризиків, щоб допомогти підприємствам орієнтуватися у невизначеному середовищі. Сьогодні, ризики, з якими стикається суспільство, не можна розглядати ізольовано, вони не належать конкретній людині чи бізнесу, і війна, і пандемія показали системні проблеми властиві економіці та суспільству в цілому, які потребують негайних зважених рішень.

Література:

1. Попова Л.В. Сучасні тенденції розвитку цифрових технологій у страхуванні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління.* 2022. № 5. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-5-08-02>. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-02>.
2. Підсумки страхового ринку України за 9 місяців 2022. Insurance TOP назвав лідерів ринку. URL: <https://forinsurer.com/news/22/12/15/42136>.
3. Страхові компанії України, попри зниження премій, гідно пройшли 2022 рік в умовах повномасштабної війни. URL: <https://forinsurer.com/news/22/12/26/42194>.
4. Ukraine Insurance Industry: Key Trends and Opportunities to 2026. URL: <https://www.globaldata.com/store/report/ukraine-insurance-market-analysis>.
5. Офіційний сайт Сервіс онлайн – страхування: веб-сайт. URL: <https://hotline.finance.ua>.